

Oplegnotitie

Aan: Timmermans Juridisch Advies B.V., de heer mr. ing. A.P.J. Timmermans
Van: ing. D.A. Riemer
Datum: 15 april 2021
Kenmerk: 20004
Betreft: **Quick scan flora en fauna Beijers Bos 4 te Haps**

Aanleiding

In Haps (gemeente Cuijk, provincie Noord-Brabant) is aan Beijers Bos 4 de realisatie van een zonneweide beoogd. Ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* heeft in 2020 een quick scan flora en fauna¹ uitgevoerd om te beoordelen of deze activiteit effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. Het wijzigingsplan zonnenveld RWZI Land van Cuijk is inmiddels 'in procedure' gegaan. Als reactie op het onderdeel 'natuur' heeft de provincie Noord-Brabant de onderstaande reactie gestuurd:

“Het plangebied van deze ontwikkeling is gelegen nabij het Natuur Netwerk Brabant. In de landschappelijke inpassing is hier beperkt of geen rekening mee gehouden. Tevens ontbreekt een benadering van de externe effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op het NNB, de ontwikkeling is daarmee vooralsnog strijdig met artikel 3.16 van de IOV. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om verstoringseffecten op het gebied van licht en geluid op de werking van het NNB. Daarnaast kan bijvoorbeeld de intensiteit van de exploitatie ook van invloed zijn op de werking van het NNB. De daadwerkelijke effecten op het NNB zijn naar ons weten niet in beeld gebracht. Deze effecten dienen ook gecompenseerd te worden. Ook hierover treden wij graag in overleg met u.

In de uitgevoerde is de aanwezigheid van NNN in de nabijheid wel summier beschreven en opgemerkt dat een 'relatie ontbreekt' maar kennelijk is rapportage voor de provincie onvoldoende. Gelet op onderstaande figuur ligt dat bij nader inzien ook wel voor de hand want het plangebied grenst aan 3 zijden nagenoeg aan NNB. Gerelateerd aan het natuuronderzoek stelt de provincie concreet de volgende vragen:

1. Tevens ontbreekt een benadering van de externe effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op het NNB. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om verstoringseffecten op het gebied van licht en geluid op de werking van het NNB.
2. Daarnaast kan bijvoorbeeld de intensiteit van de exploitatie ook van invloed zijn op de werking van het NNB. De daadwerkelijke effecten op het NNB zijn naar ons weten niet in beeld gebracht.
3. Mochten er inderdaad effecten zijn (lijkt me niet want dan had dat al in de Quickscan gestaan), dan moet er compensatie plaatsvinden.”

In de voorliggende notitie is nader ingegaan op de vragen van de provincie Noord-Brabant.

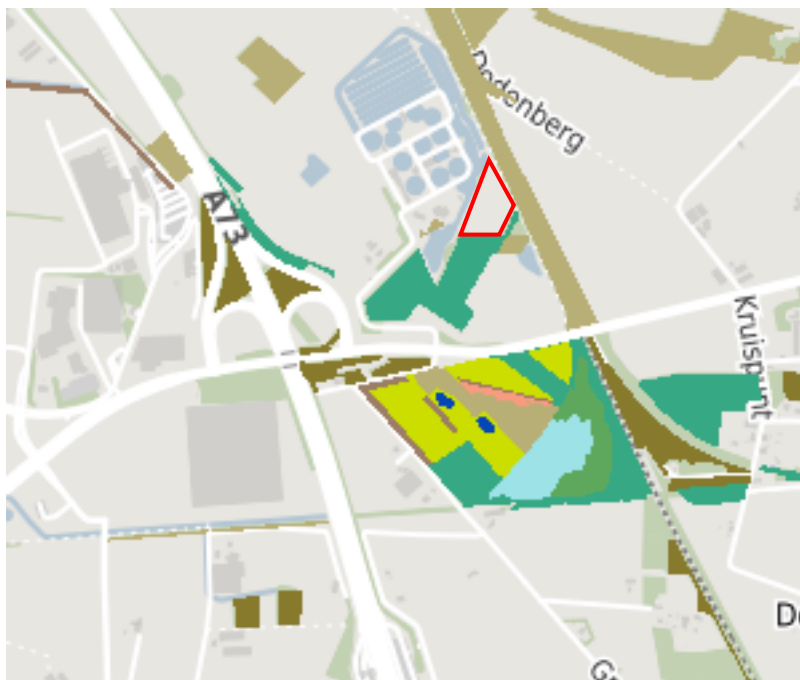
Natuurnetwerk Nederland - conclusie

In Noord-Brabant heet de NNN NNB (Natuur Netwerk Brabant) en is onderverdeeld in het NNB Rijksdeel, NNB Provinciaal deel en NNB NURG (Nadere Uitwerking Rivierengebied). Tegen het plangebied aan liggen gebieden die zijn aangewezen als NNB Provinciaal deel. In de quick scan is beoordeeld dat de beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie intensief beheerd en gebruikt wordt. Door het

¹ Hardeman, C., Quick scan flora en fauna Beijers Bos 4 te Haps. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2020.

intensieve beheer en gebruik van het plangebied, ontbreekt een relatie met de NNB. Er zijn alleen lokaal effecten op flora en fauna te verwachten. Dit is onderstaand nader onderbouwd.

Natuurbeheerplan – ecologische waarden

Natuurbeheerplan, in rood de globale ligging van het plangebied

Zoals ook in de quick scan is aangegeven ligt de NNB tegen het plangebied. Ten zuiden van het plangebied ligt een bosperceel dat in het natuurbeheerplan is gekwalificeerd als Haagbeuken- en essenbos. Ten oosten van het plangebied ligt eerst een weg (Waltersbos), de spoorlijn Nijmegen – Roermond en vervolgens een strook bos. Zoals blijkt uit de naastgelegen afbeelding lijkt de weg en de spoorlijn ook als NNB te zijn aangeduid.

De beheertypekaart laat zien hoe natuur en landschap in Noord-Brabant er nu voor staan. En de ambitiekaart geeft aan hoe zij eruit moeten gaan zien. Op de ambitie kaart staan geen ontwikkelen op de kaart in de directie omgeving van het plangebied (deze liggen ten westen van de A73 en ten zuiden van de Oeffeltseweg).

N14.03 Haagbeuken- en essenbos

Haagbeuken- en essenbos wordt gedomineerd door diverse boomsoorten zoals haagbeuk, gewone es, esdoorn en gladde iep. Het betreft rijke bossen op klei- of leemgrond en/of op bodems waar aanrijking plaatsvindt met basen door periodiek hoge grondwaterstanden buiten de invloed van beek of rivier. Vegetatiekundig behoren de bossen tot het Haagbeukenverbond, Iepenrijke Eiken-Essenverbond en Verbond van Els en Es. De bijbehorende struwelen maken ook onderdeel uit van dit type. Het bostype is vaak rijk in structuur en kent een opvallende voorjaarsflora.

Haagbeuken en- en essenbos komt op verschillende bodemtypen voor met een basisch en vochtig tot vrij nat karakter. Het meeste bos wat tot het beheertype behoort is aangeplant. Ook aangeplante wilgen- en populierenbossen in polders behoren hiertoe. De culturele oorsprong verraadt zich bijvoorbeeld door sporen van voormalig hakhoutbeheer of aanplant in rijen. Haagbeuken- en essenbos omvat bijvoorbeeld de aangeplante bossen op kleibodems zoals in Flevoland, eiken-haagbeukenbossen op lemige zandgrond in (voornamelijk) het oosten van Nederland en de hellingbossen op lemige/kleiige kalkhellingen in Zuid-Limburg.

Een rijke voorjaarsflora is kenmerkend in de eiken-haagbeukenbossen en hellingbossen met soorten als daslook, speenkruid en grote muur. Open plekken worden vaak gedomineerd door ruigtekruiden. In struwelen zijn vlier en doornstruiken aanwezig, bij begrazing ontwikkelen zich ook grazige vegetaties.

Het beheertype is bij veel variatie in structuur rijk aan fauna en flora. De bossen in het Heuvellandschap zijn o.a. van belang voor specifieke amfibieën en orchideeën. De jonge polderbossen kennen vaak al wel een hoge rijkdom aan makkelijk koloniserende sporenplanten en vogels, maar zijn relatief arm aan vaatplanten en fauna die karakteristiek zijn voor oudere bosgroeiplaatsen en wel in de Beekdalen en het Heuvellandschap voorkomen.

N16.03 Droog bos met productie

Droog bos met productie bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, (winter)eik, beuk, Douglas, lariks of fijnspar. De voedselarmere delen worden grotendeels gedomineerd door den, eik en beuk, op de wat rijkere bodems is er een hogere groei van beuk, Douglas, lariks en spar, met betere mengingsmogelijkheden. Dit bostype is de productievariant van het bostype dennen-, eiken- en beukenbos (zonder productie; 15.02).

Het bostype komt voor op een voedselarme tot lemige, zandige, zure ondergrond van het Droge Zandlandschap zoals op de Veluwe, delen van Drenthe en Brabant. Lokaal is het bostype te vinden in het Heuvellandschap, kalkarme duinen en strandwallen. Het bostype is veelal uit hakhout, heide- en stuifzandterreinen ontstaan, maar kan ook aangelegd zijn op voormalige landbouwgronden waardoor de bovengrond verrijkt is.

Het is het omvangrijkste bostype en combineert een redelijk tot goede groei met een ruime variatie aan, en mengingsmogelijkheden van, loof- en naaldboomsoorten, vooral op de wat lemigere bosgroeiplaatsen. Het maakt dit type tot het belangrijkste type voor de houtproductie. De diversiteit is (nog) relatief laag. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de uniforme aanleg en beheer in het verleden, door de jonge leeftijd van de bossen en onvoldoende abiotische kwaliteit als gevolg van verzuring en vermesting. Oudere bossen en bossen op of grenzend aan oude bosgroeiplaatsen, hebben een relatief hoge natuurpotentie vooral wanneer deze een gevarieerde structuur met substantieel aandeel zware bomen en dood hout hebben. De betekenis voor de biodiversiteit bestaat vooral uit (vaak bedreigde) paddestoelen, korst- en bladmossen, enkele vaatplanten, insecten en broedvogels.

Droog bos met productie kan bestaan uit meer lichtere bossen door (mengingen van) den, lariks, eik en berk en/of meer donkere bossen (door mengingen) met beuk, Douglas en fijnspar. De armere delen blijven bij spontane ontwikkeling hoofdzakelijk een door dennen-, eiken en beuken gedomineerd bos. Op de wat rijkere delen leidt spontane ontwikkeling tot een bos waarin (combinaties van) beuk, Douglas, lariks of spar zullen gaan overheersen, vaak ten koste van den en eik. Het bostype combineert productieve soorten en een substantieel aandeel kwaliteitsbomen, met mede door het beheer beïnvloede, verschillende ontwikkelingsfasen, een gevarieerde bosstructuur, menging van boomsoorten en dood hout.

Spontane ontwikkelingen leiden (de komende decennia) vaak naar een dichter, vrij eenvormig bos met natuurlijke verjonging van beperkte samenstelling en matige productiepotentie. Natuurlijke verstoringen zoals windworp hebben (vooralsnog) een beperkt effect hierop. De bedekking, samenstelling en doorgroeiperspectieven van loofbomen, struiken en struvelen worden sterk beperkt door de mate waarin herbivoren aanwezig zijn (edelhert, ree). Vaak is menselijk beheer, zoals kap, begrazingsbeheer en inbreng van strooiselverrijkende soorten (zie Droge bos variant zonder productie; 15.02), nodig om dynamiek, variatie en vestigingsmilieus te bevorderen. Met aanvullende bosverjongingsactiviteiten met primair lokaal gewenste inheemse boom- en struiksoorten wordt een nieuwe gewenste bosgeneratie van voldoende ecologische kwaliteit gerealiseerd.

Uit te voeren werkzaamheden

Zoals ook in de quick scan is aangegeven, is binnen het plangebied de realisatie van een zonneweide gepland. Het gaat hierbij om de plaatsing van circa 6.000 zonnepanelen.

Voor het plaatsen van de zonnepanelen is egaliseren van de grond niet nodig. Er worden metalen staafjes in de grond gedrukt waarop de panelen worden gemonteerd. Er is geen tot weinig zwaar materieel nodig om de panelen te plaatsen. De werkzaamheden die nodig zijn voor de plaatsen van de zonnepanelen creëren derhalve weinig verstoring voor de omgeving. De werkzaamheden vinden overdag plaats, er is geen noodzaak tot het gebruik van werkverlichting in de avond en vroege ochtend. Ook het overlast van geluid blijft van beperkte aard omdat er geen tot weinig zwaar materieel nodig is.

Het plangebied bestaat nu uit een grasland van voornamelijk Engels raaigras en is agrarisch in gebruik. Het agrarisch gebruik vervalt (en daarmee ook het opbrengen van mest op het perceel) en wordt omgevormd tot een kruidenrijk

grasland. De zonnepanelen staan op het zuiden gericht en worden ruim uit elkaar geplaatst. Er is veel ruimte tussen de panelen om ook daadwerkelijk een kruidenrijk grasland te kunnen ontwikkelen.

Voor de inrichting van de zonneweide is door RoyalHaskoningDHV een inrichtingsplan gemaakt² waarbij rekening is gehouden met de ecologische waarden en aanbevelingen zoals opgenomen in de ecologische quick scan. De inrichting van de zonneweide is op kaart gepresenteerd in het inrichtingsplan. In het plan is voorzien in nieuwe bomen en struiken waaronder bes- en fruitdragende soorten, een kruidenrijk grasland en kruidenrijke bosrand. Naast de beplanting die bijdraagt aan biodiversiteit door inheemse soorten aan te planten en veel enkele bloemen en bessen zijn verder ook ecologische voorzieningen voorzien in de vorm van een takkenril, een insectenhotel en worden onder het hekwerk op diverse plekken (op looproutes (wissels) en strategische plekken in de hoeken) buizen geplaatst voor het creëren van een doorgang voor dassen, zoogdieren, marterachtigen, bevers. Voordat het hek wordt geplaatst wordt door *ECOquickscan* een veldbezoek uitgevoerd en aangegeven waar de onderdoorgangen het beste kunnen worden gerealiseerd.

Toetsing

De definitie van de ecologische waarden en kenmerken is als volgt:

aanwezige en potentiële waarden, gebaseerd op de beoogde natuurkwaliteit voor het gebied, waartoe behoren natuurdoelen en natuurkwaliteit, geomorfologische processen, waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, mate van stilte, donkerte, openheid, landschapsstructuur en belevingswaarde.

Het omvormen van een agrarisch gebruikt grasland naar een kruidenrijk grasland met zonnepanelen heeft ecologisch gezien geen negatief effect op de nabij gelegen NNB. De effecten (licht en geluid) als gevolg van de aanlegfase zijn van beperkte duur en invloed. Het omvormen van het huidige agrarisch grasveld (inclusief bemesting) naar een kruidenrijk grasland met zonnepanelen en wat niet meer wordt bemest heeft geen negatief effect op de omliggende NNB, mogelijk zelfs een licht positief effect op de flora (planten, struiken en bomen) in de nabijgelegen NNB. Overige effecten worden niet verwacht.

Een kruidenrijk grasveld wat 1 keer per jaar wordt gemaaid en waar mogelijk ook stukjes overjarig gras kunnen blijven staan heeft daarnaast ook een positief effect of het voorkomen van diverse insecten. Aangezien insecten aan de basis staan van de voedselketen kan dit ook op een positieve wijze bijdragen aan de biodiversiteit van de omgeving, ook van de voorkomen fauna in de nabijgelegen NNB.

Ook de inrichting van de rand van het perceel met aanplant van inheemse en besdragende bomen en struiken draagt bij aan de biodiversiteit. Het creëert een leefomgeving met voldoende voedsel voor vogels en zoogdieren en kan op termijn ook dienen als een zaadbron voor de omgeving. Verspreiding van zaden van deze bomen en struiken naar de omgeving onder meer door middel van uitwerpselen draagt bij aan de diversiteit van het bos dat is aangewezen aan NNB.

² Zonneweide - RWZI 'Land van Cuijk' Opgewekt naar energieneutraal, Verbeteren landschappelijke kwaliteit, RoyalHaskoningDHV, kenmerk BH9054, 2021